

TRÍCH YẾU LUẬN ÁN

A. Tóm tắt mở đầu:

Tên tác giả: **Trần Thị Lan**

Tên luận án: **“Phương thức dịch thành ngữ đánh giá con người trên tư liệu của ba ngôn ngữ Anh-Nga-Việt”**

Ngành khoa học của luận án: **Lý luận ngôn ngữ**

Mã số: **5 04 08**

Tên cơ sở đào tạo: **Khoa Ngôn ngữ học**

Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn

Đại học Quốc gia Hà Nội

B. Nội dung bản trích yếu:

1. Mục đích và đối tượng nghiên cứu của luận án:

Đề tài có mục đích nghiên cứu các phương thức chuyển dịch thành ngữ từ tiếng Anh sang tiếng Nga và tiếng Việt để đóng góp cho lý luận và thực tiễn dịch thuật, phương pháp giảng dạy bộ môn dịch và gợi ý xác định trọng tâm trong chương trình đào tạo biên phiên dịch của các trường chuyên ngữ trong giai đoạn hiện nay.

2. Đối tượng đề tài:

Khảo sát thành ngữ đánh giá con người trong tiếng Anh, tiếng Nga, và tiếng Việt

3. Phương pháp nghiên cứu:

3.1. Phương pháp so sánh đối chiếu. Tiếng Anh là ngôn ngữ nguồn, tiếng Nga và tiếng Việt là ngôn ngữ đích. Mục đích nhằm tìm ra những tương đồng và dị biệt của thành ngữ Anh-Nga, Anh-Việt, Nga-Việt, từ đó rút ra những phương thức dịch phù hợp.

3.2. Phương pháp miêu tả: Phương pháp này làm sáng tỏ thêm ý nghĩa thành ngữ, cách nhận dạng thành ngữ qua cấu trúc ngôn ngữ và cơ chế tạo nghĩa của thành ngữ, những đặc trưng văn hoá dân tộc, đặc thù tư duy của mỗi dân tộc.

3.3. Phương pháp thống kê: Phương pháp này giúp tạo cái nhìn tổng thể về sự phân bố của các đơn vị thành ngữ trong các thứ tiếng. Đây là cơ sở cho những kiến giải về đặc trưng tư duy, văn hoá dân tộc thông qua cách dịch thành ngữ.

3.4. Ngoài ra luận án còn dùng một số phương pháp ngữ dụng học như phương pháp phân tích phát ngôn không thoát li khỏi ngữ cảnh có tính đến mối quan hệ của những người tham gia vào quá trình giao tiếp và ý nghĩa cụ thể của thành ngữ trong ngữ cảnh đó.

4. Các kết quả chính và kết luận:

Luận án khảo sát được 556 đơn vị thành ngữ tiếng Anh, 330 đơn vị thành ngữ tiếng Nga, và 686 đơn vị thành ngữ tiếng Việt cùng với 1244 thành ngữ tiếng Anh trong ngữ cảnh, chuyển dịch sang tiếng Nga và tiếng Việt. Luận án đưa ra 3 phương thức dịch thành ngữ cơ bản: thành ngữ được dịch bằng một thành ngữ, thành ngữ được dịch bằng một cụm từ tự do, và thành ngữ được dịch theo phương thức diễn giải hoặc vay mượn.

Kết luận: Các phương thức dịch này được áp dụng phổ biến trong các ngôn ngữ nghiên cứu không phụ thuộc vào ngữ hệ, loại hình ngôn ngữ và loại hình tư duy văn hóa. Dịch giả đóng vai trò quan trọng trong qui trình dịch. Điều này quyết định trọng tâm chương trình đào tạo phiên dịch.

Hà Nội, ngày 20 tháng 11 năm 2014

Chữ kí của người hướng dẫn

GSTS Nguyễn Thiện Giáp

Chữ kí của NCS

Trần Thị Lan

Trường Đại học Ngoại ngữ và Tiếng Anh xác nhận
TLC Hiệu trưởng
Trưởng Phòng Đào tạo

PGS.TS. Phạm Lữ Lâm